

Zaznamenávanie daní a sociálnych príspevkov podľa metodiky ESA95

Apríl 2014

Manuál

Úvod

Metodika ESA95 vyžaduje, aby dane a sociálne príspevky boli zaznamenávané na aktuálnej báze. Vzhľadom na túto požiadavku SR využíva metódu „časovo posunutého“ hotovostného plnenia¹.

V súčasnosti je metóda časového posunu hotovostného plnenia používaná až na 94% z celkového objemu daňových príjmov. Zvyšných 6% tvorí veľké množstvo malých daní, pri ktorých z rôznych dôvodov nie je možné, prípadne nie je potrebné, hotovostné plnenie časovo posúvať.

V tomto materiáli je detailne popísaná metóda „časovo posunutého“ hotovostného plnenia pre jednotlivé dane, dostupnosť potrebných údajov a aj prípadné nevýhody a riziká uvedenej metódy.

---

¹ „Časovo posunuté“ hotovostné plnenie – hotovostné plnenie sa pripisuje do obdobia, kedy sa vykonávala aktivita generujúca daňovú povinnosť alebo keď sa daň určila (*daňovník má nárok na daňový bonus mesačne, ale môže si ho uplatniť aj spätne pri ročnom zúčtovaní*). Toto posunutie môže byť založené na priemernej dobe medzi vznikom daňovej povinnosti a zaplatením dane.

1. Metodika akruálneho zaznamenávania v SR

Metóda „časového posunu“ hotovostného plnenia už zo svojej definície vychádza z podrobných údajov o hotovostnom plnení daní a sociálnych odvodov. Táto metodika využíva dostupné a vierohodné údaje, ktoré poskytli jednotlivé inštitúcie verejnej správy (Finančná správa, Sociálna poisťovňa, Národný úrad práce, Ministerstvo zdravotníctva za zdravotné poisťovne, Ministerstvo financií a Štátna pokladnica).

Slovenská republika aplikuje túto metódu na nasledujúce dane: Daň z príjmov fyzických osôb zo závislej činnosti a z podnikania (DPFO), Daň z príjmov právnických osôb (DPPO), Osobitný odvod v regulovaných odvetviach (OO), Daň z pridanej hodnoty (DPH), Spotrebné dane (SD), Daň z motorových vozidiel (DzMV), Sociálne príspevky platené do Sociálnej poisťovne a zdravotných poisťovní.

V prípade ostatných daní sa zjednodušene predpokladá, že ich akruálny výnos zodpovedá ich hotovostnému plneniu. Podiel daňových príjmov zaznamenávaných v národných účtoch na hotovostnej báze je veľmi malý, od roku 1995 klesol z úrovne 10% z celkových daňových príjmov na 6% v roku 2012. Tento podiel pozostáva z veľkého množstva relatívne malých daní, o ktorých je často málo štruktúrovaných a značne neúplných údajov (príjmy obcí). Je veľmi zložitý jednoducho opísať legislatívne pravidlá a zhromaždiť potrebné údaje a informácie pre potreby akruálneho zaznamenávania tejto časti daňových príjmov.

Štruktúra daňových príjmov podľa spôsobu akruálneho zaznamenávania v SR (v % daňových príjmov VS)

	1995	2000	2005	2012
A. celkové daňové príjmy (B+C), v mil. Eur	7 801,0	10 645,6	15 510,2	20 251,0
B. Dane a sociálne príspevky na akruálnej báze	90%	88%	94%	94%
Daň z príjmov fyzických osôb (v % z A)	9%	10%	8%	9%
Daň z príjmov právnických osôb	15%	8%	9%	8%
Daň z pridanej hodnoty	21%	20%	25%	21%
Spotrebné dane	9%	9%	12%	10%
Sociálne a zdravotné odvody	37%	41%	40%	44%
Daň z motorových vozidiel				1%
Osobitný odvod v regulovaných odvetviach				0%
C. Ostatné dane na hotovostnej báze	10%	12%	6%	6%

zdroj: ŠÚ SR, MF SR

Nasledujúca tabuľka prináša prehľad o jednotlivých daňových príjmoch, ich zaznamenávaní podľa metodiky ESA95 a aj termínoch, kedy má MFSR k dispozícii úplné informácie potrebné na výpočet jednotlivých daní na ročnej báze.

Zaznamenávanie jednotlivých daňových príjmov v metodike ESA95

	„časovo posunutý“ cash	Cash = akruál	Termín získania finálnych údajov
DPFO zo závislej činnosti	X		Február (t+1)
DPFO z podnikania	X		Január (t+2)
DPPO	X		Január (t+2)
Daň vyberaná zrážkou		X	Január (t+1)
DPH	X		Apríl (t+1)
Spotrebné dane	X		Február (t+1)
Miestne dane		X	
- Daň z nehnuteľností		X	Marec (t+1)
- Dane za špecifické služby		X	Marec (t+1)
- Daň z motorových vozidiel	X		August (t+1)
Dane z medzinárodného obchodu		X	
Ostatné dane			Január (t+1)
- <i>Daň z emisných kvót</i>		X	Január (t+1)
- <i>Osobitný odvod vybr. fin. inštitúcií</i>		X	Január (t+1)
- <i>Osobitný odvod z podnikania v regulovaných odvetviach</i>	X		Január (t+2)
- <i>Úhrada za služby verejnosti poskytované RTVS</i>		X	Marec (t+1)
- <i>Daň z úhrad za dobývací priestor</i>		X	Marec (t+1)
- <i>Daň z úhrad za uskladňovanie plynov a kvapalín</i>		X	Marec (t+1)
- <i>Majetkové dane (do ŠR)</i>		X	Január (t+1)
- <i>Iné dane</i>		X	Január (t+1)
Sociálne odvody			
- <i>Ekonomicky aktívne obyvateľstvo</i>	X		Február (t+1)
- <i>Transfer do II. piliera</i>	X		Marec (t+1)
- <i>Dlžné</i>		X	Január (t+1)
- <i>Poistné platené štátom</i>		X	Január (t+1)
- <i>Vnútorň transfer</i>		X	Január (t+1)
Zdravotné odvody			
- <i>Ekonomicky aktívne obyvateľstvo</i>	X		Február (t+1)
- <i>Poistné platené štátom</i>		X	Január (t+1)

Zdroj: IFP

2. Popis výpočtu akruálních údajov na základe hotovostného plnenia

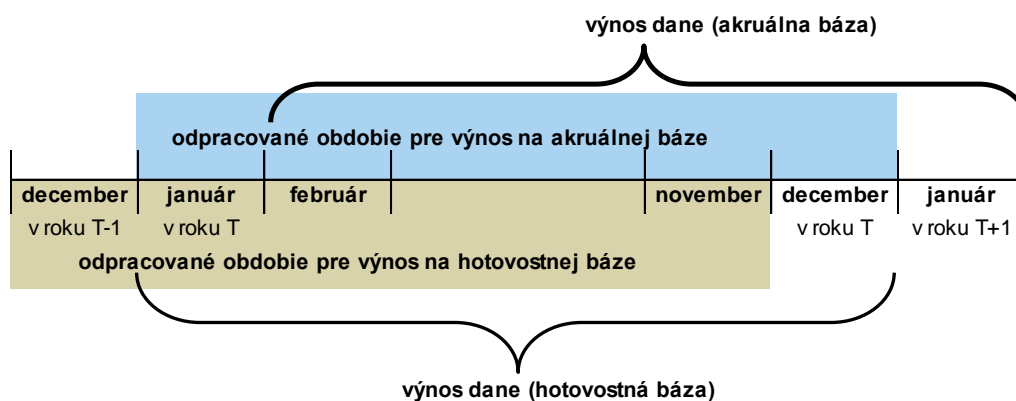
I. Daň z príjmov fyzických osôb – závislá činnosť

DPFO zo závislej činnosti je priama daň, ktorú platia zamestnanci zo svojich príjmov zo závislej činnosti (mzdy, odmeny, príplatky k mzde a pod.).

Mzdy sa vyplácajú spätne za určité obdobie (väčšinou mesiac), a teda dane sa platia taktiež spätne, t.j. v januári zaplatí zamestnanec daň zo mzdy za prácu vykonanú v decembri. Preto sa podľa zákona č. 595/2003 par. 4 ods. 3 do základu dane počítajú príjmy plynúce najdlhšie do 31. januára po skončení zdaňovacieho obdobia, za ktoré sa dosiahli.

Zamestnanec je povinný po skončení zdaňovacieho obdobia buď požiadať zamestnávateľa o vykonanie ročného zúčtovania preddavkov² alebo podať daňové priznanie. V prípade podania daňového priznania sa rovnako postupuje aj pri DPFO z podnikania. Ročné zúčtovanie preddavkov musí zamestnávateľ vykonať do 31.3. po skončení zdaňovacieho obdobia. Vzniknutý preplatok na dani je zamestnávateľ povinný vysporiadať najneskôr pri zúčtovaní mzdy za apríl. Nedoplatok je potrebné zúčtovať do konca kalendárneho roka formou zrážok zo mzdy.

Hotovostné príjmy z DPFO zo závislej činnosti za január až december v príslušnom roku (t) obsahujú dane zaplatené z miezd za obdobie december za rok (t-1) a január až november v roku (t). Vzhľadom na charakter DPFO zo závislej činnosti sa z hľadiska akruálneho vykazovania realizuje posun hotovostných platieb dane o jeden mesiac dopredu, t.j. od februára do januára ďalšieho roka. V takom prípade sa napočítaný výnos dane týka mzdy odpracovanej v jednom kalendárnom roku.

Vzorec pre výpočet akruálnej DPFO zo závislej činnosti je:

Akruál (t) = mesačné hotovostné plnenie Február (t) až Január (t+1)

² do 15. februára nasledujúceho roka po uplynutí zdaňovacieho obdobia

Akualizácia hotovostného plnenia DPFO zo závislej činnosti (v mil. eur)

Obdobie	Výnos dane
január (t)	
február (t)	
marec (t)	
apríl (t)	
máj (t)	
jún (t)	
júl (t)	
august (t)	
september (t)	
október (t)	
november (t)	
december (t)	
január (t+1)	
AKRUÁLNA DAŇ (t) =	Σ

Nevýhodou tohto spôsobu hotovostného posunu spočíva však v tom, že sa stráca efekt marcového vyrovnania dane, ktoré rovnako súvisí so zdaňovacím obdobím roku t. Ročné zúčtovanie sa uskutočňuje priebežne do konca marca. Uvedený posun presúva vyrovnanie dane za predchádzajúci rok t realizované vo februári a marci roku t+1 do akruálneho výnosu dane v aktuálnom roku t+1.

Všetky efekty (preplatky alebo nedoplatky na dani) súvisiace s ročným zúčtovaním tak ovplyvnia hotovostné a akruálne plnenie v nasledujúcom roku, nie v roku s ktorými súvisia. Dôvodom je, že **súčasnú podmienku** (rozdielne spôsoby ročného zúčtovania, podávanie dvoch typov daňových priznaní a chýbajúci jednotný identifikátor daňovníkov) **neumožňujú** Finančnej správe SR efektívne určovať a správne priradovať vplyv ročného zúčtovania z hotovostných údajov.

II. Daň z príjmov fyzických osôb - podnikanie

Daň z príjmov fyzických osôb z podnikania (DPFO podnikanie) je daň platená preddavkami samostatne zárobkovo činnými osobami alebo živnostníkmi. Výška preddavkov ako i periodicita ich platieb (mesačná, kvartálna, ročná) závisí od poslednej známej daňovej povinnosti. Ak dôjde k rozdielu medzi uhradenými preddavkami na daň, ktoré daňovník platil počas roka, a daňovou povinnosťou, ktorú uviedol v daňovom priznaní, nastáva tzv. vyrovnanie dane. Vyrovnanie dane sa spravidla realizuje do 40 dní od podania daňového priznania. Fyzické osoby, ktoré majú iné príjmy ako zo závislej činnosti alebo z podnikania (kapitálové a iné príjmy), nemusia platiť daň preddavkami, ale sú povinní uhradiť daň priamo pri podaní daňového priznania. Daňovou povinnosťou u DPFO z podnikania sa rozumie agregovaná daňová povinnosť u vyššie uvedených typov daňovníkov.

Výnos dane na hotovostnom princípe je suma prijatých preddavkov, vyrovnania dane, pokút a penále v mesiacoch január až december v bežnom roku. Je dôležité si uvedomiť, že kým za prvé tri mesiace platí daňovník preddavky na daň vypočítanú pred 2 rokmi, počnúc aprílom začína platiť preddavky na daň za predchádzajúce zdaňovacie obdobie, teda z poslednej známej povinnosti, ktorú uviedol v daňovom priznaní. Vyrovnanie dane, ktoré sa realizuje po podaní daňového priznania prevažne v mesiacoch marec až júl (môže aj neskôr), sa vzťahuje na daňovú povinnosť za predchádzajúce zdaňovacie obdobie. Finančná správa SR dokáže

rozčleniť uvedené typy platieb a na ich základe je možné určiť akruálnu daňovú povinnosť podľa tých platieb, ktoré sa týkajú príslušného roka.

Vzorec pre výpočet akruálnej DPFO z podnikania je:

Akruál (t) = Preddavky {od Januára (t) do Decembra (t)}

+ Vyrovnanie {od Januára (t+1) do Decembra (t+1)}

+ ostatné³ { od Januára (t) do Decembra (t)}

Akrualizácia hotovostného plnenia DPFO z podnikania (v mil. eur)

	Preddavky	vyrovnanie	ostatné *	SUMA
	1	2	3	4=1+2+3
január (t)				=1+3
február (t)				=1+3
marec (t)				=1+3
apríl (t)				=1+3
máj (t)				=1+3
jún (t)				=1+3
júl (t)				=1+3
august (t)				=1+3
september (t)				=1+3
október (t)				=1+3
november (t)				=1+3
december (t)				=1+3
január (t+1)				=2
február (t+1)				=2
marec (t+1)				=2
apríl (t+1)				=2
máj (t+1)				=2
jún (t+1)				=2
júl (t+1)				=2
august (t+1)				=2
september (t+1)				=2
október (t+1)				=2
november (t+1)				=2
december (t+1)				=2
AKRUÁLNA DAŇ (t)				Σ

* doruby, ostatné

Kompletné údaje za daňové vyrovnanie prislúchajúce k roku t sú známe až začiatkom roka t+2. Pre účely stanovenia akruálnej dane za DPFO z podnikania za rok t MF SR odhaduje výšku vyrovnanja dane do konca roka t+1. V záujme presného zachytenia všetkých daňových priznaní za rok t je preto potrebné pristúpiť k revízii akrualizácie tejto dane pri notifikácii v apríli t+2. Keďže sa však jedná o opakujúci sa každoročný cyklus, výraznejšia nepresnosť vzniká len vtedy, ak sa v porovnaní s predchádzajúcim rokom rozhodne výrazne iný počet subjektov podať daňové priznanie v júni a v septembri a/alebo dosiahnu inú daňovú povinnosť.

³ penále, plnenie z predchádzajúcich rokov

III. Daň z príjmov právnických osôb

Daň z príjmov právnických osôb (DPPO) je založená na rovnakom princípe fungovania ako DPFO z podnikania. Daň je platená preddavkami. Výška preddavkov ako i periodicita ich platieb (mesačná, kvartálna, ročná) závisí od poslednej známej daňovej povinnosti. Ak dôjde k rozdielu medzi uhradenými preddavkami na daň, ktoré daňovník platil počas roka, a daňovou povinnosťou, ktorú uviedol v daňovom priznaní, nastáva tzv. vyrovnanie dane. Vyrovnanie dane sa spravidla realizuje do 40 dní od podania daňového priznania.

Výnos dane na hotovostnom princípe je suma prijatých preddavkov, vyrovnaní dane, pokút a penále v mesiacoch január až december v bežnom roku. Princíp platenia preddavkov, vyrovnanie dane ako aj výpočet aktuálnej dane je rovnaký ako pri DPFO z podnikania.

Vzorec pre výpočet aktuálnej dane z príjmov právnických osôb je:

Akruál (t) = Preddavky {od Januára (t) do Decembra (t)}

+ Vyrovnanie {od Januára (t+1) do Decembra (t+1)}

+ ostatné⁴ { od Januára (t) do Decembra (t)}

Akrualizácia hotovostného plnenia DPPO (v mil. eur)

	preddavky	vyrovnanie	ostatné *	SUMA
	1	2	3	4=1+2+3
január (t)				=1+3
február (t)				=1+3
marec (t)				=1+3
apríl (t)				=1+3
máj (t)				=1+3
jún (t)				=1+3
júl (t)				=1+3
august (t)				=1+3
september (t)				=1+3
október (t)				=1+3
november (t)				=1+3
december (t)				=1+3
január (t+1)				=2
február (t+1)				=2
marec (t+1)				=2
apríl (t+1)				=2
máj (t+1)				=2
jún (t+1)				=2
júl (t+1)				=2
august (t+1)				=2
september (t+1)				=2
október (t+1)				=2
november (t+1)				=2
december (t+1)				=2
AKRUÁLNA DAŇ (t)				Σ

* doruby, ostatné

⁴ penále, sankcie, plnenie z predchádzajúcich rokov

Rovnako ako pri DPFO z podnikania, aj pri DPPO sú kompletne údaje za daňové vyrovnanie prislúchajúce k roku t známe až začiatkom roka t+2. Preto aj všetky problémy súvisiace s aktualizáciou DPPO sú identické ako pri DPFO z podnikania.

IV. Osobitný odvod z regulovaných odvetví

Od októbra 2012 bola zavedená špeciálna daň pre firmy (osobitný odvod z podnikania v regulovaných odvetviach), ktorých viac ako 50% príjmov tvoria príjmy z regulovaných odvetví. Táto daň sa zaznamenáva v rámci Národného listu daní pod daňou z príjmov právnických osôb a aktualizuje sa podobne ako DPPO. Mesačné platby odvodu patria aktuálne do roku, v ktorom sú hotovostne vykonané. Jediný rozdiel oproti DPPO je v tom, že platby odvodu sú hotovostne prevedené subjektmi na účet Finančnej správy SR už v mesiaci predchádzajúcom mesiacu, kedy sa objavia na účte štátnych finančných aktív (ŠFA). Preto nastáva pri aktualizácii mesačný posun a januárová hotovostná platba odvodu na účte ŠFA patrí aktuálne do predchádzajúceho roku. Zúčtovanie odvodu za predchádzajúce odvodové obdobie (predchádzajúci kalendárny rok) patrí aktuálne do obdobia, s ktorým ekonomicky súvisí, teda do predchádzajúceho roka, rovnako ako pri DPPO.

V. Daň z pridanej hodnoty

DPH je nepriama daň, ktorou sa zdaňuje každý predaj tovaru a služby v každej fáze výroby a distribúcie. Uplatňuje sa na všetok tovar a služby s výnimkou oslobodení. Túto daň odvádza do rozpočtu platiteľ dane, ale postihuje konečného spotrebiteľa.

Platiteľ dane musí do 25 dní po skončení zdaňovacieho obdobia podať daňové priznanie a v tej istej lehote aj zaplatiť daňovú povinnosť, ak mu vznikla (*firma podá daňové priznanie za mesiac september do 25. októbra a do 25. októbra musí aj zaplatiť daňovú povinnosť, ak jej v septembri vznikla.*). Ak platiteľovi vznikne v zdaňovacom období nadmerný odpočet, t.j. odpočítateľná daň je vyššia ako daň, ktorú má platiteľ zaplatiť, odpočíta si platiteľ v nasledujúcom zdaňovacom období tento nadmerný odpočet od daňovej povinnosti. Ak platiteľ nemôže odpočítať nadmerný odpočet od daňovej povinnosti v nasledujúcom zdaňovacom období, daňový úrad vráti platiteľovi nadmerný odpočet alebo jeho neodpočítanú časť do 30 dní od podania daňového priznania za obdobie nasledujúce po zdaňovacom období, v ktorom nadmerný odpočet vznikol (*firma podá daňové priznanie za január vo februári a nárokuje si na vrátenie nadmerného odpočtu. V nasledujúcom daňovom priznaní za február, ktoré podá v marci si odpočíta výšku nadmerného odpočtu od daňovej povinnosti, ktorá jej vznikla. Ak aj potom má nárok na odpočet, vráti mu ho daňový úrad do konca apríla.*).

Platiteľom, ktorí podávajú kvartálne daňové priznania, sa nadmerné odpočty vracajú s 5-mesačným posunom (*daňové priznanie za prvý kvartál podá platiteľ v apríli. Platiteľ si môže odpočítať nadmerný odpočet v nasledujúcom zdaňovacom období, to znamená pri podaní daňového priznania za druhý kvartál, v júli. Ak nemôže byť celý nadmerný odpočet odpočítaný od daňovej povinnosti, daňový úrad vráti zvyšnú časť do 30 dní od podania daňového priznania, t.j. v auguste. Inými slovami, nadmerný odpočet za prvý kvartál bude daňovníkovi vrátený v auguste.*).

Pre výpočet akruálnej dane sa používa metóda „časovo posunutého“ hotovostného plnenia. Vzorec pre výpočet akruálnej dane z pridanej hodnoty je:

$$\begin{aligned} \text{Akruál (t)} &= \text{VÝBER DANE FSSR \{február (t) až január (t+1)\}} \\ &- \text{UPLATNENÝ ODPOČET FSSR \{apríl (t) až marec (t+1)\}} \\ &+ \text{VÝBER DANE CÚ \{január (t) až december (t)\}} \end{aligned}$$

Akrualizácia hotovostného plnenia DPH bez dorubov a sankcií (v mil. eur)

	výber dane FSSR	uplatnený odpočet FSSR	výber dane colnice	medzisúčet
	1	2	3	4=1+2+3
január (t)				=3
február (t)				=1+3
marec (t)				=1+3
apríl (t)				=1+2+3
máj (t)				=1+2+3
jún (t)				=1+2+3
júl (t)				=1+2+3
august (t)				=1+2+3
september (t)				=1+2+3
október (t)				=1+2+3
november (t)				=1+2+3
december (t)				=1+2+3
január (t+1)				=1+2
február (t+1)				=2
marec (t+1)				=2
AKRUÁLNA DAŇ (t)				Σ

Súčasne zaužívaný spôsob akrualizácie DPH však nemusí bezpodmienečne zobrazovať ekonomickú realitu a to najmä z nasledujúcich dôvodov:

- Legislatívne zmeny prijaté v roku 2009 znížili časový limit na vrátenie nadmerných odpočtov (zo 60 na 30 dní, v zjednodušenom vyjadrení) pre tých daňovníkov, ktorí spĺňajú zákonom stanovené kritériá („proti krízové opatrenie“). V minulosti, približne 27% nadmerných odpočtov bolo vrátených v skrátrenom časovom období, od júna 2011 sa to ustálilo na úrovni 14%.
- Platiteľom, ktorí podávajú štvrťročné daňové priznania sa v súčasnosti nadmerné odpočty vracajú 5 mesiacov po podaní daňového priznania.
- Bežné kontroly vykonávané Finančnou správou SR vedú k predlžovaniu obdobia vracania nadmerných odpočtov.
- IT problémy Finančnej správy SR na prelome rokov 2011 a 2012, ktoré znížili schopnosť Finančnej správy vyplácať nadmerné odpočty v zákonom stanovených limitoch a zvýraznili vyššie uvedené problémy.

Z uvedeného dôvodu Ministerstvo financií SR v roku 2012 navrhlo nové opatrenia na riešenie spomínaných problémov, ktoré by vernejšie a presnejšie zobrazovalo ekonomickú realitu (viac v BOXE č.2).

BOX č. 2: Nový presnejší spôsob aktualizácie DPH

Podľa názoru MF SR riešením súčasného skreslenia aktualizácie DPH je zmena metodiky, ktorá čo najpresnejšie priradí nadmerné odpočty do obdobia, s ktorým ekonomicky súvisia. Pre tento spôsob aktualizácie je však nevyhnutné zabezpečiť, aby Finančná správa SR vedela presne určiť, k akému časovému obdobiu sa jednotlivé vyplácané nadmerné odpočty v danom mesiaci vzťahujú. Uvedený aktualizovaný spôsob aktualizácie bol predložený na posúdenie Eurostatu.

Eurostat súhlasí s tým, že, nová metóda by mohla zaistiť kontrolu a transparentnosť v zaznamenávaní odpočtov, ako aj ich lepší odhad pre kvartálne vykazovanie a pre aprílovú notifikáciu. Avšak podľa Eurostatu je nevyhnutné zabezpečiť riadnu kontrolu spoľahlivosti aktualizovanej metódy, ktorá by najprv zahrňovala mesačné publikovanie údajov o nadmerných odpočtoch v oboch verziách, hotovostnej a upravenej so stručným opisom oboch spôsobov. Uvedený systém by následne podliehal externej kontrole počas najbližších šiestich mesiacov a v prípade potvrdenia jeho spoľahlivosti Eurostat bude súhlasiť s jeho aplikáciou v praxi. Viac k tejto problematike nájdete v IFP manuáli [Spresnenie zaznamenávania DPH](#).

VI. Spotrebné dane

Spotrebné dane sú nepriame dane, ktoré zdaňujú vybrané druhy tovarov. Na Slovensku existuje v súčasnosti spotrebná daň na minerálne oleje, alkohol, víno, pivo, tabakové výrobky, elektrickú energiu, uhlie a zemný plyn. Spotrebnú daň platí výrobca alebo distribútor, ktorý uvádza tovar na tuzemský trh, zaťažuje však konečného spotrebiteľa.

Princíp platenia dane je u všetkých spotrebných daní rovnaký. Platiteľ dane, ktorý pôsobí v rámci jednotného trhu EÚ25 musí do 25 dní po skončení zdaňovacieho obdobia (u spotrebných daní je to kalendárny mesiac) podať daňové priznanie a v tej istej lehote aj zaplatiť daňovú povinnosť, ak mu vznikla (*firma podá daňové priznanie za mesiac september do 25. októbra a do 25. októbra musí aj zaplatiť daňovú povinnosť, ak jej vznikla*). Zavedením systému daňových skladov sa eliminoval objem nárokov na vrátenie dane, preto sa pri výpočte aktuálnych údajov hotovostné plnenie špeciálne nečlení na daňovú povinnosť a vrátenie dane. V prípade, že ide o dovoz tovarov z tretích krajín, dovozca je povinný zaplatiť spotrebnú daň okamžite.

Vzorec pre výpočet aktuálnej spotrebnej dane je:

$$\text{Aktuál (t) = VÝBER DANE FSSR \{február (t) až január (t+1)\}} \\ + \text{VÝBER DANE CÚ \{január (t) až december (t)\}}$$

Akualizácia hotovostného plnenia spotrebných daní (v mil. eur)

	výber dane FSSR (daňové priznania)	výber dane colnice (dovoz)	Medzisúčet
	1	2	3 = 1+2
január (t)			=2
február (t)			=1+2
marec (t)			=1+2
apríl (t)			=1+2
máj (t)			=1+2
jún (t)			=1+2
júl (t)			=1+2
august (t)			=1+2
september (t)			=1+2
október (t)			=1+2
november (t)			=1+2
december (t)			=1+2
január (t+1)			=1
AKRUÁLNA DAŇ (t)			Σ

VII. Sociálne príspevky

V systéme sociálneho zabezpečenia existuje 5 druhov príjmov. Pravidlá pre akruálne zaznamenávanie sú totožné pre Sociálnu poisťovňu, zdravotné poisťovne ako aj pre Národný úrad práce⁵. Pravidlá sú veľmi podobné ako v prípade dane z príjmov fyzických osôb so závislej činnosti, pretože sociálne príspevky sa platia z vyplácaných miezd.

Metóda akualizácie príjmov sociálneho zabezpečenia – časovo posunutý cash

Sociálna poisťovňa / Zdravotné poisťovne / Národný úrad práce

Typ príjmu :	Časový posun :
1. Príspevky od ekonomicky aktívnych osôb	akruálny príjem (m) = cash príjem (m+1)
2. Dlžné	akruálny príjem (m) = cash príjem (m)
3. Príspevky od štátu	akruálny príjem (m) = cash príjem (m)
4. Vnútrotný transfer (v rámci Sociálnej poisťovne)	akruálny príjem (m) = cash príjem (m)
5. Pokuty a penále	akruálny príjem (m) = cash príjem (m)

poznámka : (m) - mesiac

1) Príspevky od ekonomicky aktívnych osôb

a. Sociálne odvody od ekonomicky aktívnych osôb

Sociálne odvody od ekonomicky aktívnych osôb (EAO) sú platené zamestnancami, zamestnávateľmi a samostatne zárobkovo činnými osobami (SZČO). Hotovostné príjmy poisťového od EAO je potrebné časovo posunúť tak, aby hotovosť vysvetľovala ekonomickú aktivitu, z ktorej záväzok voči fondom sociálneho zabezpečenia vznikol. Časový posun medzi

⁵ Národný úrad práce bol zrušený k 1.1.2004

obdobím, kedy sa ekonomická aktivita uskutočnila a kedy príspevky z tejto aktivity prišli na účty fondov sociálneho zabezpečenia, zodpovedá jednému mesiacu. Ročný akruálny príjem z poistného sa potom rovná súčtu hotovostných príjmov za február (t) až január (t+1). Do tejto kategórie zahrňame aj dobrovoľne poistené osoby.

V januári 2005 sa zaviedol II. dôchodkový pilier spravovaný súkromnými spoločnosťami. Legislatívou dané percento príspevkov sa presúva zo Sociálnej poisťovne do súkromných poisťovní, a teda tieto príspevky nie sú príjmom verejnej správy a nepovažujú sa za daň. Sociálna poisťovňa má 60 dní na presunutie príspevkov do súkromných dôchodkových poisťovní.

Akruál (t)(do roku 2011) = {hotovostné príjmy ponížené o transfery do II. piliera} od februára (t) do januára (t+1)

V prípade výraznej zmeny percenta príspevkov do II. dôchodkového piliera môže dôjsť k značným nepresnostiam v akruálnych výnosoch z dôvodu časového posunu transferov do II. piliera. Zmena percenta v jednom mesiaci ovplyvní transfery o dva mesiace neskôr. Vzhľadom na legislatívne zmeny platné od septembra 2012, ktorými sa znížilo percento pre príspevky do II. piliera (z 9% na 4% z vymeriavacieho základu) a existujúcu lehotu na postúpenie príspevkov do II. piliera (Sociálna poisťovňa mala 60-dňovú lehotu na zaslanie príspevkov do súkromných dôchodkových spoločností), sa upravil „časovo posunutý“ hotovostný príjem pre sociálne príspevky.

Akruál (t)(od roku 2012) = hotovostné príjmy {od februára (t) do januára (t+1)} mínus transfery do II. piliera {od marca (t) do februára (t+1)}

b. Zdravotné odvody od ekonomicky aktívnych osôb a dlžné

Zdravotné odvody sú platené zamestnancami, zamestnávateľmi, samostatne zárobkovo činnými osobami (SZČO). Hotovostné príjmy je potrebné časovo posúvať rovnako ako v prípade sociálnych odvodov. Časový posun medzi obdobím, kedy sa ekonomická aktivita uskutočnila a kedy príspevky z tejto aktivity prišli na účet zdravotných poisťovní, je jeden mesiac. Ročný akruálny príjem z poistného sa potom rovná súčtu hotovostných príjmov za február (t) až január (t+1).

Na rozdiel od sociálnych odvodov, zdravotné príspevky podliehajú od roku 2006 ročnému zúčtovaniu. Súčasná metóda „časovo posunutého“ hotovostného príjmu nezodpovedá skutočnému akruálnemu príjmu, pretože nezahrňa v sebe efekt ročného zúčtovania. Vplyv ročného zúčtovania môžeme považovať za zanedbateľný (predstavuje asi 1% zdravotných príspevkov od ekonomicky aktívnych osôb).

V prípade zdravotných odvodov nie je možné rozčleniť bežné platené poistné od dlžného. Preto sa pri výpočte akruálnych zdravotných odvodov, na rozdiel od sociálnych odvodov, posúva o jeden mesiac celá suma príspevkov vrátane dlžného poistného.

Akruál (t) = hotovostné príjmy od februára (t) do januára (t+1)

2) Dlžné poistné – len SP

Dlžné poistné sa vzťahuje na poistné splatné v minulých obdobiach (nevzťahuje sa k poistnému bežného roka). Keďže Ministerstvo financií nedisponuje informáciami týkajúcimi sa obdobia, ktorého sa príjmy z dlžného poistného vecne týkajú, tieto príjmy sa časovo neupravujú – neposúvajú.

Akruál (t) = hotovostné príjmy od januára (t) do decembra (t)

3) Štátom platené poistné za vybraný okruh poistencov

Štát platí sociálne a zdravotné poistné za zákonom stanovené skupiny osôb (nezamestnaní, nezaopatrené deti, ...). Keďže štát platí do fondov sociálneho zabezpečenia v rovnakom čase, ako mu vzniká záväzok, časový rozdiel neexistuje, a teda nie je potrebné tieto príjmy časovo upravovať.

Akruál (t) = hotovostné príjmy od januára (t) do decembra (t)

4) Vnútorň transfer v rámci Sociálnej poisťovne

Sociálna poisťovňa platí starobné poistenie za osoby poberajúce dávky invalidného poistenia, čo je de facto vnútorný transfer v rámci Sociálnej poisťovne. Rovnako ako v prípade, keď štát platí za svojich poistencov, aj Sociálna poisťovňa platí poistné v rovnakom čase, ako jej vzniká záväzok, takže nie je potrebné tieto príjmy časovo upravovať.

Akruál (t) = hotovostné príjmy od januára (t) do decembra (t)

Sociálne odvody – časovo posunutý cash

	Sociálne príspěvky	SP - II.pilier	SP - I.pilier	Príspevky - dlžné	Príspevky - štát	Vnútorň transfer (v rámci SP)	SUMA
	1	2	3=1-2	4	5	6	7
január (t)							=4+5+6
február (t)			=1				=3+4+5+6
marec (t)			=1-2				=3+4+5+6
apríl (t)			=1-2				=3+4+5+6
máj (t)			=1-2				=3+4+5+6
jún (t)			=1-2				=3+4+5+6
júl (t)			=1-2				=3+4+5+6
august (t)			=1-2				=3+4+5+6
september (t)			=1-2				=3+4+5+6
október (t)			=1-2				=3+4+5+6
november (t)			=1-2				=3+4+5+6
december (t)			=1-2				=3+4+5+6
január (t+1)			=1-2				=3
február (t+1)			=-2				=3
Sociálne odvody (t)	Σ	Σ	$\Sigma (1)-(2)$				Σ

Zdravotné odvody – časovo posunutý cash (v mil. eur)

	Príspevky EAO a dlžné	Príspevky -štát	Suma
	1	2	3=1+2
január (t)			=2
február (t)			=1+2
marec (t)			=1+2
apríl (t)			=1+2
máj (t)			=1+2
jún (t)			=1+2
júl (t)			=1+2
august (t)			=1+2
september (t)			=1+2
október (t)			=1+2
november (t)			=1+2
december (t)			=1+2
január (t+1)			=1
Zdravotné odvody (t)			Σ

VIII. Daň z motorových vozidiel

Od roku 2008 sa daň z motorových vozidiel platí formou preddavkov. Výška preddavkov ako aj ich frekvencia (mesačne, kvartálne) závisí od odhadovanej daňovej povinnosti v bežnom roku. Ak daňová povinnosť vznikne v priebehu roka (t.j. kedykoľvek po 1.januári), preddavky sa neplatia a daň sa zúčtováva na konci januára nasledujúceho roka.

V prípade, že vznikne rozdiel medzi sumou zaplatených preddavkov v bežnom roku a daňovou povinnosťou vypočítanou na základe daňového priznania, nedoplatok sa uhrádza najneskôr do konca januára nasledujúceho roka. Preplatok sa vracia do 40 dní od podania daňového priznania (termín na podanie daňového priznania je 31.január).

V niektorých prípadoch dochádza k skutočnému vyrovnaniu dane 2 až 3 mesiace po marci, a preto na zvýšenie presnosti celkovej akruálnej dane sa vyrovnanie pre účely aktualizácie časovo upravuje až do júla nasledujúceho roka..

$$\begin{aligned} \text{Akruál (t)} &= \text{preddavky \{od januára (t) do decembra (t)\}} + \\ & \text{vyrovnanie \{od augusta (t) do júla (t+1)\}} + \\ & \text{iné \{od januára (t) do decembra (t)\}} \end{aligned}$$

Akualizácia hotovostného plnenia dane z motorových vozidiel (v mil. eur)

	preddavky	vyrovnania	iné*	súčet
	1	2	3	4=1+2+3
január (t)				=1+3
február (t)				=1+3
marec (t)				=1+3
apríl (t)				=1+3
máj (t)				=1+3
jún (t)				=1+3
júl (t)				=1+3
august (t)				=1+2+3
september (t)				=1+2+3
október (t)				=1+2+3
november (t)				=1+2+3
december (t)				=1+2+3
január (t+1)				=2
február (t+1)				=2
marec (t+1)				=2
apríl (t+1)				=2
máj (t+1)				=2
jún (t+1)				=2
júl (t+1)				=2
AKRUÁLNA DAŇ (t)				Σ

*penále, plnenie z predchádzajúcich rokov